

Beste CDA-vrienden,

Ik wil u voorstellen aan zomaar één van de ruim 200.000 inwoners van onze gemeente. Maar wie is deze mens? Kunnen wij als CDA deze mens beter leren kennen? En hoe dan?

In 1980 is hij nog kind en eigenlijk niet op de hoogte van wat het nu inhoudt dat CHU, ARP en KVP worden samengevoegd. En als hij het al wist, dan heeft het geen indruk gemaakt. Het nieuws op Nederland 1 kan hij zich niet herinneren. Gelukkig heb je tegenwoordig Youtube, en heeft hij dus onlangs Steenkamp zijn handtekening zien zetten onder de akte van samenvoeging. Eerlijk gezegd vindt hij het anno 2010 niet zo'n nieuws meer. Er zijn andere, belangrijkere, vragen aan de orde. Heeft die partij na 30 jaar nog wel toekomst? Hangen ze niet teveel in het verleden? Ze lijken soms wel meer met zichzelf bezig als met de maatschappij. En het samenleven is ook niet meer wat het geweest is. Politici gaan soms – figuurlijk gesproken – vechtend met elkaar over straat en het lijken wel of de LPF-taferelen dagelijkse kost worden in de politiek. Hoogtepunt is misschien wel het uitbrengen van een dvd over het congres van 2 oktober. Gezellig met de kerstdagen op de bank kijken naar de soap. Op naar een verzamel dvd-box? Onze Tilburger hoopt van niet. Hij houdt niet van woorden als mastodonten, dissidenten, volgers, ja-knikkers ed. Wat hij ziet, zijn op de eerste plaats mensen, die allen handelen vanuit een bepaalde optiek.

Hij hoort de laatste jaren steeds grote woorden als de kiezer is niet meer betrokken, ongeïnteresseerd, ontspoord. Maar in die woorden herkent hij zich niet. Hij weet soms helemaal niet wat de politiek wil en vraagt zich of politici dit zelf wel weten? Waarom doen ze wat ze doen? Weten ze voor wie ze het doen? Of zijn ze dat een week na de verkiezingen weer vergeten? De politiek lijkt soms wel niet meer over hem te gaan, over wat hij meemaakt, wat hij nastreeft in het dagelijkse praktijk. Populistisch is hij al helemaal niet, al wordt vaak gezegd dat de mens van nu een massamens is.

Hij hoort politici – van alle partijen – wel praten over mensen, maar niet altijd met mensen. Hij leest peilingen, rapporten, kranten, hoort gesprekken op radio en tv en surft over het internet. Hij werkt hard voor zijn geld, studeert, geniet van zijn stad en het leven, is gelukkig samen met zijn vrouw, etc. En toch wordt gezegd dat hij zweeft, niet weet wat hij wil, alleen maar met de waan de dag leeft en ga zo maar door. Wie is er nu op drift, de kiezer of de politiek?

Deze betrokken Tilburger is lid van het CDA en staat nu voor u.

Ik had in 1980 niet kunnen bedenken dat ik 30 jaar later hier zou spreken. Ik had daar zelfs een paar maanden geleden nog niet over nagedacht. Maar wat ben ik trots op het CDA Tilburg en wat is dit een mooie club mensen. En wat ben ik blij dat je van het CDA wel lid kunt worden en dat ze actieve jongeren en dertigers hebben, die wel mogen meebouwen aan de toekomst van hun partij.

De filosoof Ad Verbrugge omschrijft cultuur als de levenswijze die in de sociale omgang als het goede wordt uitgedragen, als een gemeenschap van vrienden die zich in elkaar herkennen en evt. onderscheiden van hun opponenten.

Dit is precies wat ik de afgelopen weken heb ervaren in de gesprekken die ik heb gevoerd. Het CDA Tilburg bruist van levendigheid om verder te gaan na de klap, om zich met vernieuwd elan vanuit hun eigenheid in te zetten voor het welzijn van stad en dorpen. In die cultuur voel ik mij thuis en daar wil ik graag bijhoren.

Volgens de cultuurpsycholoog Han Fortmann staat cultuur voor al datgene wat nog niet het geval is, maar wat mensen kunnen en willen. Later ging men onder het begrip cultuur ook verstaan: alles wat kenmerkend is voor een bepaalde groep mensen. Kortom: cultuur verwijst naar het bijzondere, het hoge en het goede dat alle mensen nastreven. Maar tegelijk bedoelen we met cultuur het gewone, dat in het dagelijkse leven altijd, bewust of onbewust, aanwezig is. Het is het nastreven om mens te zijn.

Wat is dan vervolgens het bijzondere en gewone, dat wat ons bindt, in het CDA? Welke gemeenschappelijke idealen delen we? En hoe zien we het bijzondere terug in het gewone? Daar hebben we het wellicht te weinig over gehad. We spreken meer over wat we doen en minder over waarom we doen wat we doen. Laten we vandaag afspreken dat we vanaf nu

vooral ook spreken over onze christen-democratische idealen. Dat moet een steeds terugkerend onderwerp van gesprek, van debat, van betekenis zijn. Afgelopen woensdag zijn we hier tijdens het strategisch beraad reeds mee gestart.

Een christelijke partij roept soms de bijklank op van de Kerk. Wij hebben daarop wel als antwoord, dat dit niet zo is. Maar we moeten ons ook beseffen dat Henk, Ingrid, Ibrahim en Pricilla – de Tilburger dus – dat wellicht anders zien. Wij moeten uitleggen dat politiek niet het synoniem is voor verkondigen. Op die wijze kunnen wij de C weer gezicht geven, want die is momenteel meer een schaduw in plaats van een krachtig beeld. Maar een CDA zonder C kan ik mij persoonlijk niet voorstellen.

Een christelijke partij hoort een constructieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van mensen en zo bijdragen aan een goede leefbare samenleving, waar mensen in verbondenheid samenleven. Zij beroept zich daarbij op een geloofstraditie, in dit geval de christelijke traditie en laat zich hierdoor inspireren.

De interesse voor die geloofstraditie is de laatste decennia sterk verminderd, niet alleen bij de jongeren van nu, ook bij de jongeren van toen. Maar waarvóór is de interesse dan verminderd? Veel mensen hebben moeite met het instituut kerk, dat eerder op macht dan op het welzijn van mensen uit lijkt te zijn en zich veelal eerder buiten dan in de samenleving plaatst.

Ik zie hier helaas wel een overeenkomst tussen kerk en CDA. In de vele gesprekken die ik de laatste tijd heb gevoerd, krijg ik van veel mensen te horen dat ons CDA als bestuurderspartij, zeker landelijk, toch wel erg graag aan de macht zit. We zijn er aan gewend geraakt, vinden het misschien wel vanzelfsprekend. Maar we moeten ons beseffen dat dit simpelweg niet zo is. Het koste wat het kost aan de macht willen blijven, de partijstructuur boven het individu zetten, zijn zaken die simpelweg niet kunnen. Het rapport Frissen is hierover duidelijk. Partijstructuur is wat mij betreft niet gelijk aan partijcultuur.

Wat een christelijke partij met de tradities verbindt, is niet de opdracht van de kerken, maar het plaatsen van het handelen vanuit 'een ander perspectief'. En dat perspectief, dat ook ten grondslag ligt aan onze Nederlandse samenleving, spreekt weldegelijk aan. Dit betekent dat kerkelijke betrokkenheid geen voorwaarde is voor het lidmaatschap van het CDA – wél de betrokkenheid op 'dit ander perspectief'.

Voor het CDA Tilburg betekent dit dus *niet* dat zij 'dit ander perspectief' op mensen probeert over te dragen. Voor het CDA betekent het *wel* dat zij haar handelen ook vanuit 'dit ander perspectief' benadert en dat we het hier ook met elkaar over hebben en elkaar hierop durven aan te spreken.

Ik heb nagedacht over wat 'dit ander perspectief' is. Als je het leden vraagt, dan hoor je dat het iets te maken heeft met goed zijn voor elkaar en opkomen voor de medemensen in nood. Dit is gelukkig niet het alleenrecht van het CDA. Meer partijen benoemen dit. Wat is vervolgens dan wel typisch CDA?

Is het voor de kiezer wel helder wat het verhaal van het CDA is? Zien ze in de landelijke media niet vooral de partijstructuur ipv de partijcultuur? En dan kun je de schuld geven aan de media dat ze dit breed uitmeten, of is het zo dat wij eigenlijk zelf niet goed meer weten wat ons bindt of dat wij ons verhaal niet krachtig genoeg profileren?

Het christelijk-democratisch verhaal geeft een heldere visie op het menselijk bestaan, dat gelovige en niet-gelovige, kerkelijke en niet-kerkelijke mensen, jong-oud, man-vrouw, autochtoon-allochtoon, eigenlijk iedereen, kan inspireren. Daarom zie ik het CDA als een moderne en brede partij.

In Tilburg – en landelijk ook – kan er nog veel verbeterd worden aan het profileren van die moderne partij, aan het gezicht dat het CDA heeft. Dat gaat niet vanzelf, de tijd van vanzelfsprekendheid is al lang voorbij. Dit vraagt om een hernieuwde dynamiek, we moeten leren knokken en durven te vernieuwen. Niet knokken om een strafblad op te lopen, want het hebben hiervan lijkt een hot issue te zijn in de politiek. Maar knokken met en voor een goed

inhoudelijk verhaal, omdat we geloven in een samenleving waar mensen meetellen omdat ze mens zijn.

Onze traditie wijst ons de weg naar een samenlevingsideaal. Het christelijk-sociaal denken ziet de mens niet alleen als homo economicus, maar ook als homo socialis. Elk mens functioneert in en draagt verantwoordelijkheid voor een aantal verschillende relaties tegelijk: man-vrouw, man-man, vrouw-vrouw, ouder-kind, oud-jong, met burens, met medeburgers, handelsrelaties, verenigingen etcetera. Maar daartoe dient men allereerst wel individu te zijn, of beter: persoon, met een eigen status en ook eigen, bescheiden, bezit.

Sterker nog, voor het CDA schuilt de waarde van je mens-zijn in je uniciteit, geen twee mensen zijn gelijk. Dit is geen neutrale constatering, maar een programma, een belofte. De uniciteit van mensen moet centraal blijven staan. Het is voor ons een gave en een opgave: ze moet worden waargemaakt en soms zelfs bevochten. Het gaat ons om een wereld waar iedereen meetelt en kwaliteit van leven bezit.

De mens is ook een creatief wezen. Je uniciteit realiseren wil zeggen je eigen-vaardigheden en eigen-aardigheden tot ontplooiing brengen. Dit is méér dan een individuele opdracht. Het is een gezamenlijke opdracht om zorg te dragen voor al wat leeft. Iedereen heeft scheppende krachten, iedereen heeft ándere scheppende krachten. Anders gezegd: de één kan beter uit de voeten met zijn handen en de ander beter met zijn hoofd.

De waarde van je mens-zijn schuilt in je eigen en unieke bijdrage aan wereld en samenleving. Het vraagt om empowerment, om betrokkenheid en verbondenheid in en met de cultuur van alledag.

De mens is niet alleen een uniek en creatief, maar ook een kwetsbaar wezen. Kwetsbaar is ontegenzeggelijk een kenmerk van het menselijk bestaan, maar ook een waarde. Je niet-kunnen en niet-weten stelt grenzen en beperkingen aan je mogelijkheden, maakt je kwetsbaar. Je kracht schuilt mede in je kwetsbaar zijn. Je creativiteit schuilt niet alleen in de dingen waarin je uitblinkt of schittert, maar ook in de dingen die zich in de schaduw van het bestaan bevinden. Het vraagt van het CDA oog te hebben voor deze kwetsbaarheid. Om iedere mens de kansen te geven op zijn of haar niveau en binnen de mogelijkheden die er zijn.

Mensen lopen tegen grenzen aan. Grenzen van het eigen kunnen en weten, die we onder kwetsbaar kunnen vangen, en grenzen die het leven met zich meebrengt. Het menselijk bestaan is tevens een gebroken bestaan. Dat moge verbazing wekken. Betekent dit namelijk het accepteren van ongeluk en onvolkomenheden? Nee, juist niet. Er zijn gewoon dingen die je kunnen overkomen. We moeten leren leven met grenzen. We moeten als CDA ook vragen blijven stellen bij de onbeperkte en grenzeloze maakbaarheid van het leven en het alles moet maar kunnen. Het vraagt van ons om te leven met grenzen en de waarde en betekenis hiervan te blijven zoeken.

De mens is weliswaar een uniek wezen en een individu. Dat moet echter niet worden verstaan als individualistisch. De mens leeft niet alleen. Wij zijn op elkaar aangewezen, we leven met en voor elkaar. Hoe zelfstandig en onafhankelijk wij ons ook tijdens ons leven kunnen ontwikkelen, we beginnen en eindigen met de zorg die wij ontvangen. En ook in de tijd daartussen vormen een verband met elkaar. We leven met elkaar en de dingen om ons heen.

Als ik dit vertaal naar het CDA Tilburg dan zijn deze woorden geen losse begrippen. Ze zijn een uitdaging voor het CDA Tilburg. Om knelpunten op het spoor te komen: waar doen we geen recht aan de uniciteit, de creativiteit, de kwetsbaarheid, de gebrokenheid en de verbondenheid van alle inwoners van onze stad en dorpen. Het vraagt van ons steeds te zoeken naar eventuele veranderingen en nieuwe ideeën om hieraan recht te doen. Zo kan het CDA een inspiratiebron zijn om bij te dragen aan een waardig mens-zijn en waardig samenleven.

Onze partij heeft als het ware drie gezichten, die samen één gezicht moeten vormen. De praktijk van alledag leert ons echter dat dit niet zo wordt ervaren. Op de eerste plaats is er het formele gezicht. Deze vindt je terug in bijvoorbeeld de statuten, in reglementen. Daarnaast is

er sprake van een beschreven gezicht. Denk hierbij aan het verkiezingsprogramma, het regeerakkoord, de beleidsvisie. Tot slot is er het beleefde gezicht, misschien wel de belangrijkste vanuit de kiezer gezien. Het gaat dan om de sfeer, omgangsvormen, de ontmoetingen met politici, de woorden die worden gesproken, de daden die worden verricht.

Hebben wij ons in het verleden wellicht niet teveel beziggehouden met het formele en beschreven gezicht? En hierdoor te weinig gedacht vanuit het beleefde gezicht, vanuit het zichtveld van onze leden, de kiezer, de inwoners van onze gemeente? Kennen we hun verhaal en gezicht voldoende?

Eigenlijk zou het CDA maar één gezicht moeten hebben, zouden de drie gezichten samen één sprekend gezicht moeten vormen. Dan wordt je ervaren als authentiek, daadkrachtig, duidelijk en betrouwbaar. Maar de kiezer laat al enkele jaren weten dat dit niet zo is. Die conclusie hebben wij als CDA Tilburg ook getrokken. De laatste jaren hebben ons nieuw elan gebracht binnen de partij. Nu is het tijd om dit nieuwe elan ook naar buiten voor het voetlicht te brengen.

Het CDA moet weer onderscheidend zijn en de mensen in het CDA, wij dus, maken hierin het verschil. Het CDA moet weer onderdeel worden van de leefwereld van mensen. Ik kan ze als CDA-bestuurder verwijten dat zij niet ons verhaal vertellen. Maar de vervolgvraag is of ik als CDA'er hun verhaal wel kan vertellen.

Hubert Hermans, emeritus hoogleraar psychologie, zegt het volgende. "Trek mensen uit hun vertrouwde omgeving, zet bij elkaar en vraag ze niet te praten over hun eigen overtuiging, maar over die van de ander. Dat leidt tot een loslaten van vastgeroeste standpunten, tot een beter begrip van elkaars drijfveren en, misschien het belangrijkste, tot zelfonderzoek. Waarom wil ik wat ik wil? En wat wil ik eigenlijk precies? Dat is de theorie van de 'meerstemmigheid in dialoog'."

Kort gezegd komt zijn theorie erop neer dat de mens enerzijds streeft naar betrokkenheid en bewogenheid, het A-motief, ofwel naar betrokkenheid en bewogenheid ten opzichte van anderen. Anderzijds streeft de mens naar zelfbevestiging. Dit Z-motief kenmerkt zich door onderscheiding en beheersing.

Volgens Hermans moet je als politicus het verhaal van de ander kunnen vertellen en begrijpen. Het A en Z motief moeten in evenwicht zijn en dat lijkt soms niet het geval. Het gaat volgens Hermans om het opbouwen van een relatie. Het gaat om het bereikbaar zijn, om het luisteren naar het verhaal van de ander. Dat verhaal wordt vervolgens onderdeel van jouw verhaal en als er echt sprake is van een meerstemmige dialoog, wordt jouw verhaal ook onderdeel van het verhaal van de ander.

Een politicus legt zich om die reden nauwgezet toe op en heeft een uiterste sensitiviteit ontwikkeld voor de veelzijdige betrokkenheid op het alledaagse en op het openen van de potenties ervan.

En steeds weer zien we dan dezelfde soort kenmerken: er-zijn-voor de ander, alles draait om de goede en nabije relatie (veel meer dan om het koste-wat-kost wegpoetsen van problemen), om zorg, om de waardigheid van de ander, om de basale act van erkennen zodat de ander – hoe gek, hoe anders ook – voluit meetelt, om wederzijdsheid, om alledaagse werkvormen, om verhalen, om nauwgezette afstemming op de leefwereld, om de wil de ander te zich te laten ontplooiën, het beste van zijn of haar mogelijkheden waar te laten worden en niemand af te schrijven.

Wat betekent dit concreet voor het CDA Tilburg? Enkele voorbeelden.

Op de eerste plaats uit de ivoren toren komen en meer de boer op. Doel hiervan is het inhoudelijk gesprek opzoeken, maar ook doen wat de filosoof Andries Baart 'professioneel koffiedrinken' noemt. Aandacht geven aan de mens van nu, dezelfde taal spreken, weten wat er leeft, hoe die mens gelukkig is of wordt.

Het CDA Tilburg gaat systematisch meer aandacht geven aan mensen, stapt nog meer in de leefwereld van de inwoners van Tilburg, Berkel-Enschot en Udenhout. Nabijheid en aandacht

zijn hierbij de kernwoorden. Signaleren wat er leeft, het gesprek opzoeken, aansluiten bij bestaande netwerken en vanuit de eigen idealen werken aan een betere samenleving.

We gaan dit onder andere doen door het organiseren van masterclasses, van themabijeenkomsten over bijvoorbeeld onderwijs, cultuur of de bezuinigingen. Maar ook als we merken dat bijvoorbeeld een onderwerp als de regiotaxi veel vragen bij burgers of onszelf oproept, dan gaan we op de locatie zelf met de mensen in gesprek die er mee te maken hebben.

Ik citeer nogmaals Baart: "Pas in de hechte verbondenheid toont zich wat er gedaan kan of gelaten moet worden, daar en zo vindt men de coördinaten van het samen handelen."

Het gaat ons als CDA om aandacht voor de leefwereld, om nabijheid, om narrativiteit en om het activeren van de eigen medeverantwoordelijkheid in het samen oplossen van problemen, om de eigen zingeving, om de eigen identiteit en identiteitsontwikkeling, om participatie in en verantwoordelijkheid voor maatschappelijke verbanden, om burgerschap.

Vanaf nu zal het fractieoverleg ook meermaals per jaar gaan plaatsvinden op locatie, in de wijken dus, tussen en met de mensen, in het hart van de stad. Op 25 januari staat de eerste keer in de agenda.

Mensen maken het CDA. Om die reden willen we niet alleen in de samenleving ons inzetten voor het ontplooiën van ieders talent. Binnen het CDA Tilburg willen we voluit ruimte bieden aan talent. We willen cda-geluid spotten, meer mensen mobiliseren en activeren uit alle lagen van de partij en de samenleving. Op die wijze wordt duidelijk dat het gezicht van het CDA bestaat uit vele kleuren.

Zowel fractie, bestuur als wethouder streven een transparante partijcultuur en bestuursstijl na. We moeten zaken meer tegen elkaar uitspreken, elkaar durven te confronteren, duidelijke afspraken maken waar we op zijn aan te spreken. Het bestuur ziet zich als tegenkracht tov fractie en wethouder. We willen ze aanspreken op het waarom van hun handelen, op hun functioneren en de betrokkenheid die ze laten zien. Dit zonder politiek inhoudelijke statements te willen maken, dat is niet de taak van het bestuur. En zij mogen ons aanspreken op ons functioneren, zowel op het positieve als het negatieve dat we doen.

Dit zijn maar enkele voorbeelden van wat we gaan doen. De bijeenkomsten die ik de afgelopen maand heb bijgewoond geven vertrouwen, geven mij de moed om met vertrouwen te bouwen aan een partij waarin ik mij – om met Fortmann te spreken – herken in het bijzondere en gewone dat wij beiden nastreven.

Ik heb u straks voorgesteld aan een Tilburger. Deze Tilburger gelooft in het verhaal en ideaal dat het CDA nastreeft en ziet de kracht van het christen-democratische verhaal. Ik zie ook dat ik niet de enige ben in stad, wijk of dorp. Samen met bestuursleden, raadsleden, wethouder, seniorenberaad, dertigers, cdja, maatschappelijke adviesraad, werkgroepen, provinciaal en landelijk, maar bovenal met u als betrokken leden wil ik bouwen aan een duurzaam, solidair en maatschappelijk betrokken CDA, dat zich inzet voor een goed sociaal-economisch en sociaal-cultureel klimaat in de samenleving. Bouwt u mee? Geeft u mee handen en voeten aan dit CDA?

Bernolf Kramer
11 december 2010